

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie,
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu
z dnia 2022 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
1.	3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic (<i>Charetea</i>)	1) H01.08 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych 2) H01.05 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem 3) H01.09 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych 4) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 5) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów 6) G02 – infrastruktura sportowa i rekreacyjna 7) G05.01 – wydeptywanie, nadmierne użytkowanie		Ad 1-3. Zanieczyszczenia wód i antropogeniczne przyspieszenie eutrofizacji, w wyniku niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej, dopływu wód ze zdegradowanych torfowisk lub w wyniku nieskanalizowanej rekreacji na brzegach jezior jak również dopływu oczyszczonych ścieków z tzw. przydomowych oczyszczalni ścieków powoduje degradację jezior. Może zachodzić także za pośrednictwem zasilających jeziora wód podziemnych. Zagrożenie dotyczy również jezior położonych w rolniczej zlewni (np. Radęcino, Lipie, Szczuczarz, Dłuskowe) oraz jezior przepływowych (Adamowo w Drawnie), które narażone są przez nadmierne nawożenie gruntów rolnych w zlewni (dot. także gruntów poza granicami obszaru Natura 2000) lub stosowanie do nawożenia gruntów odpadów z biogazowni rolniczych (stosunkowo nowe, ale coraz częstsze zjawisko). Ad 4 Niezidentyfikowane przyczyny zmętnienia wód w jeziorach śródlęśnych. Ad 5. Zmiany klimatyczne (długie w ostatnich latach okresy suszy, niewielkie sumy opadów) pogarszają funkcjonowanie ekosystemów jeziornych (obniżenie poziomu wód w wielu jeziorach, mętnienie wody, rozwój glonów nitkowatych, okresowe niedobory tlenu itp.) Ad 6-7. Budowa pomostów, organizacja plaż, wycinanie roślinności, w tym zadrzewień nadbrzeżnych celem przeznaczania terenów nad jeziorami pod rekreację.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			1) G01 – sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2) F02.03 – wędkarstwo 3) F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych 4) E01.03 - zabudowa rozproszona 5) J02.06.01 – pobór wód powierzchniowych na potrzeby rolnictwa 6) J02.07.01 – pobór wód podziemnych na potrzeby rolnictwa	Ad 1. Nadmierna i nieskanalizowana rekreacja na brzegach wód może powodować niszczenie strefy brzegowej jezior, roślinności szuwarowej i litoralnej. Ad 2. Nadmierne wędkarstwo może powodować naruszanie strefy brzegowej i litoralnej w wyniku wydeptywania roślinności, nielegalnej budowy kładek i pomostów oraz wzmoczenie eutrofizacji akwenów w wyniku zanieczyszczenia. Ad 3. Nadmierne lub niewłaściwe użytkowanie rybactwa i wędkarskie może powodować ograniczanie udziału ryb drapieżnych, a dominację karpiowatych i za pośrednictwem ryb wpływać negatywnie na stan całego ekosystemu, w tym nasilić procesy ichtioeutrofizacji. Połowy ryb z użyciem sieci ciągniętych, mogą niszczyć łąki ramienicowe. Ad 4. Zabudowa mieszkaniowa i rekreacyjna w zlewni jezior ramienicowych, a szczególnie w pasie do 500m od ich brzegów, mogłaby zwiększać presję na jeziora, przyczyniając się do generowania oddziaływań związanych ze zwiększoną obecnością ludzi oraz oddziaływań związanych ze zwykłym korzystaniem z wód (m. in. rozsącaniem ścieków do gruntu). Ad 5-6. Pobory wód na cele rolnicze, w tym realizowane bez odpowiednich pozwoleń, a w ramach zwykłego korzystania z wód mogą pogłębiać negatywne skutki długotrwałych susz.
2.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion, Potamion</i>	1) H01.08 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych 2) H01.05 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem 3) H01.09 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych 4) J02.03 – regulowanie		Ad 1-3. Zanieczyszczenia wód i antropogeniczne przyspieszenie eutrofizacji, w wyniku niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej, dopływu wód ze zdegradowanych torfowisk lub w wyniku nieskanalizowanej rekreacji na brzegach jezior jak również dopływu oczyszczonych ścieków z tzw. przydomowych oczyszczalni ścieków powoduje degradację jezior. Może zachodzić także za pośrednictwem zasilających jeziora wód podziemnych. Zagrożenie dotyczy również jezior przepływowych narażonych przez nadmierne nawożenie gruntów rolnych w zlewni (dot. także gruntów poza granicami obszaru Natura 2000) lub stosowanie do nawożenia gruntów odpadów z biogazowni rolniczych (stosunkowo nowe, ale coraz częstsze zjawisko). Ad 4. Przyspieszony zanik starorzeczy odciętych od głównego nurtu rzeki w wyniku dawniejszych prac regulacyjnych. Ad 5 Niezidentyfikowane przyczyny zmętnienia wód w jeziorach śródleśnych. Ad 6. Zmiany klimatyczne (długie w ostatnich latach okresy suszy, niewielkie sumy opadów) pogarszają funkcjonowanie ekosystemów

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		(prostowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych) 5) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 6) 4)5) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów		jeziornych (obniżenie poziomu wód w wielu jeziorach, mętnienie wody, rozwój glonów nitkowatych, okresowe niedobory tlenu itp.)
			1) G01 – sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2) F02.03 – wędkarstwo 3) F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych	Ad 1. Nadmierna i nieskanalizowana rekreacja na brzegach wód może powodować niszczenie strefy brzegowej jezior, roślinności szuwarowej i litoralnej. Ad 2. Nadmierne wędkarstwo może powodować wydeptywanie, naruszanie strefy brzegowej i litoralnej w wyniku nielegalnej budowy kładek i pomostów oraz wzmożenie eutrofizacji akwenów w wyniku zanęcania. Ad 3. Nadmierne lub niewłaściwe użytkowanie rybactwa może powodować ograniczanie udziału ryb drapieżnych, a dominację karpiowatych i za pośrednictwem ryb wpływać negatywnie na stan całego ekosystemu, w tym nasilić procesy ichtioeutrofizacji.
3.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	1) F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych 2) F02.03 – wędkarstwo 3) G05.01 – wydeptywanie, nadmierne użytkowanie 4) H05.01 – odpadki i odpady stałe 5) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów		Ad 1-2. Negatywny wpływ na stan ekosystemów jezior dystroficznych wywiera użytkowanie wędkarskie i rybactwo. Ad 3-4. W przypadku wykorzystywania zbiorników do wędkowania dochodzi do niszczenia, uszkodzenia i zaśmiecenia torfowej strefy okalającej. Ad 5. Utrzymujące się objawy suszy, wyrażające się m. in. obniżonym stanem wody jezior dystroficznych i przesuszeniem przylegających do nich torfowisk.
			J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	Konserwowanie rowów odwadniających kompleksy torfowe stanowi potencjalne zagrożenie dla siedliska.
4.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculon fluitantis</i>	1) H01.08 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z		Ad 1-3. Degradacja siedliska następuje w wyniku zanieczyszczenia wód, w tym powodowanego nadmiarem biogenów, nadmierną trofą wód rzecznych, oraz nadmiernym rozwojem fitoplanktonu w jeziorach, przez które przepływają rzeki włosienicznikowe. Skutkuje to brakiem wolnego

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		<p>gospodarstw domowych</p> <p>2) H01.05 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem</p> <p>3) H01.09 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych</p> <p>4) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk</p> <p>5) J02.02 – usuwanie osadów (mułu...)</p> <p>6) J02.03 – regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych</p> <p>7) G05.01 – wydeptywanie, nadmierne użytkowanie</p> <p>8) G01.01.02 – niemotorowe sporty wodne</p> <p>9) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów</p>		<p>dwutlenku węgla w wodach rzek i tym samym zaburza warunki rozwoju gatunków typowych dla siedliska. Spływ drobnocząsteczkowych osadów z terenów rolniczych, dróg oraz zrębów leśnych prowadzi do zamulania powodującego kolmatację osadów dennych. Eutrofizację z rozproszonych źródeł rolniczych wzmacnia nadmierne nawożenie gruntów rolnych w zlewni (dot. także gruntów poza granicami obszaru Natura 2000) lub stosowanie do nawożenia gruntów odpadów z biogazowni rolniczych (stosunkowo nowe, ale coraz częstsze zjawisko); problemy te są stymulowane przez strukturę upraw z dominacją kukurydzy.</p> <p>Ad 4. Zagrożenie dla siedliska stanowi brak ciągłości ekologicznej, ograniczającej występowanie gatunków typowych.</p> <p>Ad 5-6. Pogłębianie lub odmulanie rzek oraz ingerencja w naturalne procesy korytowe, w tym w naturalną dynamikę występowania rumoszu drzewnego, pod wpływem którego naturalnie powstaje zróżnicowanie koryta rzeczno.</p> <p>Ad 7-8. Niszczenie płatów roślinności wodnej (w szczególności zbiorowisk włosieniczników) podczas spływów kajakowych poprzez wyrywanie roślin wiosłami.</p> <p>Ad 9. Utrzymujące się objawy suszy, wyrażające się m. in. bardzo niskim przepływem źródłowych odcinków niektórych cieków. Dotyczy to m. in. cieków w źródłowych obszarach Korytnicy i Płocicznej (także poza obszarem Natura 2000), zasilających włosienicznikowe odcinki tych rzek, cieku Sucha i innych. Skutkuje to zaburzeniem funkcjonowania ekosystemów rzek włosienicznikowych.</p>
			<p>1) M01 – zmiana czynników abiotycznych</p> <p>2) G05 – inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka</p>	<p>Ad 1-2. Zmiany klimatyczno-hydrologiczne, kumulacja biogenów w osadach dennych lub nie w pełni poznane procesy, zarówno naturalne jak i wywołane pośrednio działalnością człowieka, mogą powodować obniżanie zasilania rzek przez wody podziemne i prowadzić do niewłaściwej jakości wód hyporeicznych.</p> <p>Ad 3. Nieuporządkowana turystyka kajakowa, w przypadku wzrostu jej</p>

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			3) G01.01.02 – niemotorowe sporty wodne 4) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 5) J02.06.01 – pobór wód powierzchniowych na potrzeby rolnictwa 6) J02.07.01 – pobór wód podziemnych na potrzeby rolnictwa 7) H01.03 – inne zanieczyszczenia wód powierzchniowych ze źródeł punktowych	natężenia, może powodować naruszanie dna, brzegów i roślinności rzek podczas spływów. Ad 4. Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania siedliska. Ad 5-6. Pobory wód na cele rolnicze, w tym realizowane bez odpowiednich pozwoleń, a w ramach zwykłego korzystania z wód mogą pogłębiać negatywne skutki długotrwałych susz. Ad 7. Nieprawidłowe funkcjonowanie oczyszczalni ścieków w Płocicznej, Niemieńsku, Drawnie i Zatomiu.
5.	6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) A03.03 – zaniechanie/brak koszenia 3) A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 4) G05.07 – niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak		Ad 1-3. W wyniku naturalnej sukcesji roślinności, spowodowanej zaniechaniem użytkowania muraw, dochodzi do zmiany składu gatunkowego siedliska i jego przekształcania w kierunku zbiorowisk zaroślowych, a docelowo leśnych. Ad 4. Koszenie niewłaściwym sprzętem powoduje uszkodzanie podłoża i runi. Użytkowanie wyłącznie kośne, bez wypasu, powoduje powolną degenerację siedliska i upodabnianie się do pospolitszych postaci łąk. Koszenie bez zebrania pokosu (w tym koszenie z mulczowaniem) powoduje szybką degenerację i eutrofizację siedliska.
			U – nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie stwierdzono dotychczas potencjalnych zagrożeń.
6.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) A03.03 – zaniechanie/brak koszenia 3) A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu		Ad 1-5. Zagrożenie dla siedliska stanowi niewłaściwe użytkowanie, w szczególności pozostawienie pokosu na powierzchni łąki – warstwa martwej materii organicznej uniemożliwia wzrost części gatunków w kolejnych sezonach wegetacyjnych, a nawet w przypadku jej rozdrobnienia, powoduje eutrofizację i zubożenie gatunkowe. W wyniku braku użytkowania następuje przekształcenie siedliska w wilgotne ziołorośla lub zarastanie krzewami i drzewami. Ad 6. Koszenie niewłaściwym sprzętem, a także bronowanie i przeorywanie

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		4) K02.02 – nagromadzenie materii organicznej 5) I02 – problematyczne gatunki rodzime 6) G05.07 – niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak		powodują uszkodzanie podłoża i runi. Zbyt wczesny termin koszenia (okres kwitnienia) uniemożliwia pełny rozwój roślin i wysyp nasion.
			1) A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja 2) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	Ad. 1. Zbyt intensywne lub zbyt niskie koszenia (poniżej 10 cm) mogą prowadzić do utraty różnorodności biologicznej siedliska. Ad. 2. Odtwarzanie i konserwacja zarośniętych rowów może potencjalnie prowadzić do zmiany stosunków wodnych.
7.	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk		Niewielka powierzchnia płatów siedliska znajdujących się w rozproszeniu głównie wzdłuż rzeki Drawy i Mierzęckiej Strugi.
			1) A03.01 – intensywne koszenie lub intensyfikacja 2) J02.02 – usuwanie osadów (mułu...) 3)	Ad 1-2. Potencjalnie zagrożenie dla siedliska stanowi jego niszczenie podczas wykonywania prac utrzymaniowych wód lub prac „porządkujących” teren (np.: intensywne wykaszanie, ingerencja w strefę korzeniową, zdzieranie darni, zasypywanie namulami wydobywanymi z koryt cieków.
8.	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) A03.03 – zaniechanie/brak koszenia 3) A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 4) K02.02 – nagromadzenie materii organicznej 5) I02 – problematyczne gatunki rodzime		Ad 1-5. Zagrożenie dla siedliska stanowi niewłaściwe użytkowanie, w szczególności pozostawienie pokosu na powierzchni łąki – warstwa martwej materii organicznej uniemożliwia wzrost części gatunków w kolejnych sezonach wegetacyjnych, a nawet w przypadku jej rozdrobnienia, powoduje eutrofizację i zubożenie gatunkowe. W wyniku braku użytkowania następuje przekształcenie siedliska w wilgotne ziołorośla lub zarastanie krzewami i drzewami.
			A03.01 – intensywne koszenie lub	Zbyt intensywne lub zbyt niskie koszenia (poniżej 10 cm) mogą prowadzić do utraty różnorodności biologicznej siedliska.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			intensyfikacja	
9.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) I01 – obce gatunki inwazyjne		Ad 1-2. Negatywny wpływ na stan siedliska wywierają funkcjonujące odwodnienia oraz obecność inwazyjnego gatunku obcego – tawuły kutnerowatej (<i>Spiraea tomentosa</i>).
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) J02.01.02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych 3) B02.02 – wycinka lasu 4) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 5) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów	Ad 1-5. Negatywny wpływ na stan siedliska mogą wywierać: - zmiany stosunków wodnych, w tym wahania warunków wodnych, - konserwowanie rowów odwadniających, - intensywne cięcia w drzewostanach w bezpośrednim sąsiedztwie torfowisk - procesy sukcesji (wkraczanie nalotu drzew i krzewów) na skutek wysuszenia torfowiska spowodowanego czynnikami antropogenicznymi (odwodnienia) i/lub naturalnymi (susza i brak opadów)
10.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) I01 – obce gatunki inwazyjne 3) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)		Ad 1-2. Negatywny wpływ na stan siedliska wywierają funkcjonujące odwodnienia oraz obecność inwazyjnego gatunku obcego – tawuły kutnerowatej <i>Spiraea tomentosa</i> . Ad 3. Zakłócenie warunków wodnych prowadzi do sukcesji, przejawiającego zarastaniem siedliska krzewami i drzewami.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) J02.01.02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych 3) B02.02 – wycinka lasu	Ad 1-4. Negatywny wpływ na stan siedliska mogą wywierać: - zmiany stosunków wodnych, w tym wahania warunków wodnych, - konserwowanie rowów odwadniających, - intensywne cięcia w drzewostanach w bezpośrednim sąsiedztwie torfowisk. - spadek poziomu wody w torfowiskach spowodowany przez susze i brak opadów

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			4) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów	
11.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)		Ad 1-2. Zmiana stosunków wodnych prowadzi do przesuszenia siedliska i jego zarastania drzewami.
			1) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych 2) I01 – obce gatunki inwazyjne 3) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów	Ad 1-3. Negatywny wpływ na stan siedliska mogą potencjalnie wywierać: - konserwowanie rowów odwadniających, - inwazja gatunku obcego – tawuły kutnerowatej <i>Spiraea tomentosa</i> - spadek poziomu wody w torfowiskach spowodowany przez susze i brak opadów.
12.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 3) K02.03 - eutrofizacja (naturalna) 4) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 5) G05.07 – niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak		Ad 1-4. Funkcjonujące rowy odwadniające zakłócają przesiąkanie wód podziemnych przez torfowisko. Zakłócenie warunków wodnych w połączeniu z zaprzestaniem koszenia prowadzi do sukcesji, przejawiającego się m.in. ekspansją trzciny, wkraczaniem ziołorośli, zarastaniem siedliska drzewami. Wkraczanie gatunków szuwarowych na mechowisko w obiekcie Storzycowe Mechowisko, w wyniku podwyższenia poziomu wody (podtopienia spowodowane w przeszłości działalnością bobrów oraz intensywnymi opadami) Ad 5. Koszenie niewłaściwym sprzętem powoduje uszkodzanie podłoża i runi.
			1) I01 – obce gatunki inwazyjne 2) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów	Ad 1. Inwazja gatunku obcego – tawuły kutnerowatej <i>Spiraea tomentosa</i> – może potencjalnie wywierać negatywny wpływ na stan siedliska. Ad 2. Spadek poziomu wody w torfowiskach spowodowany przez susze i brak opadów

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
13.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) I02 – problematyczne gatunki rodzime 3) I01 – obce gatunki inwazyjne 4) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska		Ad 1. Fragmentacja naturalnego arealu występowania siedliska przez leśne zbiorowiska zastępcze z gatunkami obcymi ekologicznie w drzewostanie. będące rezultatem dawniej prowadzonej gospodarki leśnej (np. efektem wprowadzenia sosny na siedliskach kwaśnych buczyn jest występowanie w obszarze płatów o charakterze borów mieszanych z bukiem <i>Pino-Quercetum fagetosum</i> , leśnych zbiorowisk zastępczych, czy też lasów nawiązujących do świeżych borów sosnowych <i>Leucobryo-Pinetum</i> Ad 2. Ekspansja w runie gatunków łąkowych, porębowych i okrajkowych, prowadząca do utraty specyfiki zbiorowiska roślinnego na skutek prześwietlania drzewostanów podczas prowadzenia rębni częściowych . Ad 3. Wnikanie do płatów siedliska przyrodniczego obcych gatunków roślin, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> i czeremchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> . Rozprzestrzenianie się niecierpka następuje na skutek użytkowania dróg leśnych, szlaków turystycznych, prowadzonych prac leśnych. Ad 4. Zubożenie strukturalne, deficyt martwego drewna oraz drzew biocenotycznych będące efektem dawniej prowadzonej gospodarki leśnej.
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Usuwanie martwych i umierających drzew może powodować dalsze zubożanie różnorodności biologicznej i ujednolicanie struktury przestrzennej
14.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) I01 – obce gatunki inwazyjne 3) I02 - problematyczne gatunki rodzime 4) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska		Ad 1. Fragmentacja naturalnego arealu występowania siedliska przez leśne zbiorowiska zastępcze z gatunkami obcymi ekologicznie w drzewostanie. Ad 2. Wnikanie do płatów siedliska przyrodniczego obcych gatunków roślin, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> i czeremchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> . Rozprzestrzenianie się niecierpka następuje na skutek użytkowania dróg leśnych, szlaków turystycznych, prowadzonych prac leśnych. Ad 3. Ekspansja w runie gatunków łąkowych, porębowych i okrajkowych, prowadząca do utraty specyfiki zbiorowiska roślinnego. Ad 4. Zubożenie strukturalne, deficyt martwego drewna oraz drzew biocenotycznych, będące efektem dawniej prowadzonej gospodarki leśnej.
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Usuwanie martwych i umierających drzew może powodować dalsze zubożanie różnorodności biologicznej i ujednolicanie struktury przestrzennej
15.	9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności		Ad 1. Fragmentacja naturalnego arealu występowania przez leśne zbiorowiska zastępcze z gatunkami obcymi ekologicznie w drzewostanie. Ad 2. Ekspansja w runie gatunków łąkowych, porębowych i okrajkowych,

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		<p>siedlisk</p> <p>2) I02 – problematyczne gatunki rodzime</p> <p>3) I01 – obce gatunki inwazyjne</p> <p>4) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska</p>		<p>prowadząca do utraty specyfiki zbiorowiska roślinnego.</p> <p>Ad 3. Wnikanie do płatów siedliska przyrodniczego obcych gatunków roślin, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> i czerwchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i>. Rozprzestrzenianie się niecierpka następuje na skutek użytkowania dróg leśnych, szlaków turystycznych, prowadzonych prac leśnych.</p> <p>Ad 4. Zubożenie strukturalne, deficyt martwego drewna oraz drzew biocenotycznych. będące efektem dawniej prowadzonej gospodarki leśnej.</p>
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Usuwanie martwych i umierających drzew może powodować dalsze zubożanie różnorodności biologicznej i ujednolicanie struktury przestrzennej
16.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	<p>1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk</p> <p>2) I02 – problematyczne gatunki rodzime</p> <p>3) I01 – obce gatunki inwazyjne</p> <p>4) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska</p>		<p>Ad 1. Fragmentacja naturalnego arealu występowania przez leśne zbiorowiska zastępcze z gatunkami obcymi ekologicznie w drzewostanie.</p> <p>Ad 2. Ekspansja w runie gatunków łąkowych, porębowych i okrajkowych, prowadząca do utraty specyfiki zbiorowiska roślinnego.</p> <p>Ad 3. Wnikanie do płatów siedliska przyrodniczego obcych gatunków roślin, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> i czerwchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i>.</p> <p>Ad 4. Zubożenie strukturalne, deficyt martwego drewna oraz drzew biocenotycznych, będące efektem dawniej prowadzonej gospodarki leśnej.</p>
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Usuwanie martwych i umierających drzew może powodować dalsze zubożanie różnorodności biologicznej i ujednolicanie struktury przestrzennej
17.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	<p>1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk</p> <p>2) I02 – problematyczne gatunki rodzime</p> <p>3) I01 – obce gatunki inwazyjne</p> <p>4) J03.01 – zmniejszenie lub</p>		<p>Ad 1. Fragmentacja naturalnego arealu występowania przez leśne zbiorowiska zastępcze z gatunkami obcymi ekologicznie w drzewostanie.</p> <p>Ad 2. Ekspansja w runie gatunków łąkowych, porębowych i okrajkowych, prowadząca do utraty specyfiki zbiorowiska roślinnego.</p> <p>Ad 3. Wnikanie do płatów siedliska przyrodniczego obcych gatunków roślin, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> i czerwchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i>.</p> <p>Ad 4. Zubożenie strukturalne, deficyt martwego drewna oraz drzew biocenotycznych, będące efektem dawniej prowadzonej gospodarki leśnej.</p>

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		utrata określonych cech siedliska		
			B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew	Usuwanie martwych i umierających drzew może powodować dalsze zubożanie różnorodności biologicznej i ujednolicanie struktury przestrzennej
18.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	1) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów		Spadek poziomu wody w borach bagiennych spowodowany przez susze i brak opadów
			1) B02.02 – wycinka lasu 2) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 3) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 4) J02.01.02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych	Ad 1-3. Intensywne cięcia w drzewostanach w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska mogą skutkować wahaniem warunków wodnych. Ad 3-4. Negatywnie mogą oddziaływać zmiany stosunków wodnych oraz konserwowanie rowów odwadniających.
19.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	1) G01 – sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2) H05.01 – odpadki i odpady stałe 3) K04.03 – zawleczone choroby (patogeny mikrobowe) 4) J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 5) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany		Ad 1-2. Zaśmiecenie i lokalne niszczenie siedliska w wyniku rekreacji na brzegach jezior i wzdłuż rzek oraz w wyniku prac utrzymaniowych cieków i rowów. Ad 3. Chorobowe zamieranie jesionu spowodowało zubożenie gatunkowe łęgów w obszarze przez niemal zupełne wyeliminowanie jesionu, co uniemożliwia odtworzenie jego udziału. Ad 4-5. Brak łączności płatów siedliska z rzekami co jest wynikiem wykonanych w przeszłości pogłębianiem cieków i usuwaniem osadów. Ad 6. Wnikanie do płatów siedliska przyrodniczego obcych gatunków roślin, w szczególności ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> i czeremchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> . Ad 7. Spadek poziomu wody w łęgach spowodowany przez susze i brak opadów

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		stosunków wodnych 6) I01 – obce gatunki inwazyjne 7) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów		
			J02.02 – usuwanie osadów (mułu...)	Negatywny wpływ na stan siedliska mogą wywierać zmiany stosunków wodnych, w wyniku ingerencji w sąsiadujące z siedliskiem ciek i rowy tj. prac utrzymaniowych polegających na ich odmulaniu oraz usuwaniu rumoszu drzewnego. W wyniku prac utrzymaniowych łęgi tracą łączność z rzeką (brak okresowych zalewów lub podtopień łęgów przy wyższych stanach wód), niemożliwa staje się sedymentacja pozakorytowa.
20.	91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>) i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) M01 – zmiana czynników abiotycznych 3) I01 – obce gatunki inwazyjne		Ad 1-2. Zanik pokrywy porostowej, najprawdopodobniej związany z depozycją azotu z powietrza oraz z procesami naturalnych przemian ekosystemów leśnych. Ad 6. Wnikanie do płatów siedliska przyrodniczego obcych gatunków roślin, w szczególności ekspansja czerwony amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> .
			B02.02 – wycinka lasu	Negatywnie na siedlisko wpływa intensyfikacja gospodarki leśnej (np. zręby zupełne i związane z nimi działania powodujące zniszczenie mechaniczne powierzchni gleby).
21.	6216 Sierpowiec błyszczący (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska		Ad 1-2. Wkraczanie gatunków szuwarowych na mechowisko w obiekcie Storzyczkowe Mechowisko (siedlisko gatunku), w wyniku podwyższenia poziomu wody (podtopienia spowodowane w przeszłości działalnością bobrów oraz intensywnymi opadami).
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) M01 – zmiana czynników abiotycznych 3) K02.01 – zmiana składu	Ad 1-2. Długookresowe oddziaływania na wody podziemne, w tym ograniczenie ich alimentacji, ich pobory, bądź zmiany hydrologiczno-klimatyczne mogą prowadzić do zakłóceń zasilania torfowisk wodami podziemnymi skutkujących ich przesuszeniem. Ad 3. Zagrożeniem może być zarośnięcie torfowiska drzewami i krzewami, do czego może dojść w konsekwencji przesuszenia. Ad 4. Spadek poziomu wody w siedliskach gatunku spowodowany przez susze i brak opadów.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			gatunkowego (sukcesja) 4) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów	
22.	1831 Elisma wodna (<i>Luronium natans</i>)	1) F02.03 - wędkarstwo 2) G05.01 - wydeptywanie, nadmierne użytkowanie 3) H05.01 – odpadki i odpady stałe 4) K02.03 – eutrofizacja 5) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska		Ad 1-3. Penetracja Jeziora Jeleń - jedynego znanego stanowiska gatunku w obszarze związana z użytkowaniem wędkarskim, w tym śmiecenie, wydeptywaniem roślinności, budowa nielegalnych kładek wędkarskich. Ad 4-5. Dynamiczne przemiany związane z wahaniami poziomu wody i spływem wód z torfowisk skutkującymi zmianą trofii (okresowe połączenie wód jeziora Sołtyskiego o wyższej trofii z wodami jeziora Jeleń o niższej trofii), degradacją siedliska i w konsekwencji zanikiem populacji gatunku.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) K02.03 – eutrofizacja (naturalna) 3) G01 - sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze	Ad 1-3. Ciągły wzrost trofii, wahania poziomu wody oraz wzrost presji rekreacyjnej i wędkarskiej na Jezioro Jeleń pogorszy stan ochrony gatunku.
23.	1903 Lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>)	1) J02.01. 02 – osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 3) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska		Ad 1-3. Funkcjonujące rowy odwadniające zakłócają przesiąkanie wód podziemnych przez torfowiska stanowiące siedlisko gatunku. Zakłócenia warunków wodnych w połączeniu z zaprzestaniem koszenia prowadzi do sukcesji (ekspansja trzciny i roślinności zielnej, zarastanie siedliska drzewami). Wkraczanie gatunków szuwarowych na mechowisko w obiekcie Storczykowe Mechowisko, w wyniku podwyższenia poziomu wody (podtopienia spowodowane w przeszłości działalnością bobrów oraz intensywnymi opadami).
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany	Ad 1-3. Długookresowe oddziaływania na wody podziemne, w tym ograniczenie ich alimentacji, ich pobory bądź zmiany hydrologiczno-

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			stosunków wodnych 2) M01 – zmiana czynników abiotycznych 3) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 4) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów	klimatyczne mogą prowadzić do zakłóceń zasilania torfowisk wodami podziemnymi skutkujących ich przesuszeniem, a w dalszej kolejności zarastaniem krzewami i drzewami. Ad 4. Spadek poziomu wody w siedliskach gatunku spowodowany przez susze i brak opadów.
24.	1324 Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)	1) G - ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka 2) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1. Niepokojenie nietoperzy w okresie rozrodu przez obsługę techniczną obiektów, gdzie bytują nietoperze (dotyczy głównie kolonii rozrodczej w Niemieńsku). Ad 2. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwala zidentyfikować wszystkich zagrożeń.
			1) A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych 2) E06.02 – odbudowa, remont budynków 3) G05.04 – wandalizm	Ad 1. Stosowanie oprysków insektycydami może ograniczać zasobność bazy żerowiskowej nocy i przyczyniać się do podtruwania organizmów nietoperzy. Ad 2. Remont zamku w Niemieńsku lub strychu w Głusku i w Jaglicach, gdzie występują kolonie noca, w szczególności zablokowanie wlotów nietoperzy, zmiana charakteru otoczenia obiektów, w tym ich oświetlenia. Nieumyślne negatywne oddziaływania w przypadku nieprawidłowego rozpoznania kryjówek rozrodczych nietoperzy. Ad 3. Zagrożeniem może być wandalizm – celowe płoszenie nietoperzy w koloniach rozrodczych lub w rozproszonych miejscach zimowania.
25.	1337 Bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>)	X – brak zagrożeń lub nacisków		Nie stwierdzono zagrożeń.
			F03.02.03 – chwytanie, trucie, kłusownictwo	Zagrożeniem może być nielegalne zabijanie osobników tego gatunku.
26.	1355 Wydra (<i>Lutra lutra</i>)	1) D01 – drogi, ścieżki, linie kolejowe 2) G05.11 – śmierć lub uraz w wyniku kolizji		Ad 1-2. Rozbudowa sieci dróg powodująca wzrost ryzyka wypadków komunikacyjnych na tych drogach. Wypadki komunikacyjne na istniejących drogach, zwłaszcza o dużym natężeniu ruchu
			F03.02.03 – chwytanie, trucie, kłusownictwo	Zagrożeniem może być nielegalne zabijanie osobników tego gatunku, zwłaszcza w sąsiedztwie stawów rybnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
27.	1352 Wilk (<i>Canis lupus</i>)	1) G01 - sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2) F03.01 – polowanie 3) D01 – drogi, ścieżki, linie kolejowe 4) G05.11 – śmierć lub uraz w wyniku kolizji		Ad 1. Niepokojenie i penetracja ludzka w miejscach rozrodu. Wzmogona penetracja lasu w okresach grzybobrań. Ad 2. Nielegalne zabijanie podczas polowań. Ad 3-4. Rozbudowa sieci dróg powodująca wzrost ryzyka wypadków komunikacyjnych na tych drogach. Wypadki komunikacyjne na istniejących drogach, zwłaszcza o dużym natężeniu ruchu (w tym DK nr 22 i DW nr 123). Wzrost śmiertelności związany jest również modernizacją istniejących dróg (możliwość rozwijania większych prędkości pojazdów).
			1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) F03.02.03 – chwytanie, trucie, kłusownictwo	Ad 1. Potencjalnie zagrożenie stanowi powstanie barier ekologicznych pogarszających możliwość migracji i łączność z populacjami sąsiednimi, w szczególności w wyniku wzrostu ruchu na drogach krajowych nr 10 i 22 lub w wyniku inwestycji drogowych i kolejowych. Ad 2. Kłusownictwo.
28.	1166 Traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i>)	1) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 2) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów		Ad 1. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwala zidentyfikować zagrożeń. Ad 2. W wyniku spadku poziomu wód gruntowych, niezależnie od jego przyczyny (w tym suszy i braku opadów) może dochodzić do zaniku zbiorników wodnych stanowiących siedliska gatunku.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) D01 – drogi, ścieżki, linie kolejowe 3) E01.03 – zabudowa rozproszona	Ad 1. W wyniku odwadniania terenu przez człowieka może dochodzić do zaniku zbiorników wodnych stanowiących siedliska gatunku. Ad 2-3. Zabudowa lub budowa dróg może skutkować zaburzeniem funkcjonowania metapopulacji, w tym ograniczeniem możliwości przemieszczania się osobników traszki pomiędzy miejscami zimowania i miejscami rozrodu oraz między różnymi zbiornikami wodnymi, a także ograniczeniem powierzchni siedlisk lądowych gatunku.
29.	1188 Kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)	1) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 2) M01.02 – susze i		Ad 1. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwala zidentyfikować zagrożeń. Ad 2. W wyniku spadku poziomu wód gruntowych, niezależnie od jego przyczyny (w tym suszy i braku opadów) może dochodzić do zaniku

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		zmniejszenie opadów		zbiorników wodnych stanowiących siedliska gatunku
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) D01 – drogi, ścieżki, linie kolejowe 3) E01.03 – zabudowa rozproszona	Ad 1.. W wyniku odwadniania terenu przez może dochodzić do zaniku zbiorników wodnych stanowiących siedliska gatunku. Ad 2-3. Zabudowa lub budowa dróg może skutkować zaburzeniem funkcjonowania metapopulacji, w tym ograniczeniem możliwości przemieszczania się osobników kumaka pomiędzy miejscami zimowania i miejscami rozrodu oraz między różnymi zbiornikami wodnymi, a także ograniczeniem powierzchni siedlisk lądowych gatunku.
30.	1220 Żółw błotny (<i>Emys orbicularis</i>)	1) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwala zidentyfikować zagrożeń.
		2) 2) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów		Ad 2. W wyniku spadku poziomu wód gruntowych, niezależnie od jego przyczyny (w tym suszy i braku opadów) może dochodzić do zaniku zbiorników wodnych stanowiących siedliska gatunku.
			1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 3) K03.04. – drapieżnictwo	Ad 1. Zagrożenie stanowić może zarastanie miejsc lęgowych. Ad 2. Obniżenie poziomu wody w zbiornikach wodnych oraz ich zarastanie na skutek naturalnej sukcesji. Ad 3. Presja ze strony drapieżników, szczególnie szopa pracza, który jest jedynym zwierzęciem mogącym zabijać dorosłe żółwie błotne.
31.	1096 Minóg strumieniowy (<i>Lampetra planeri</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) J02.02.05 - niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy 3) J03.02.01 – bariery dla migracji 4) J02.02 – usuwanie osadów 5) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1-3. Brak pełnej ciągłości ekologicznej cieków w obszarze, w szczególności istnienie barier: przegród na częściowo już udrożnionej Korytnicy, progów na Cieszynce, progu na Szczucznej oraz innych jazów i przegród na pozostałych ciekach, powodujących fragmentację lokalnej populacji i ograniczających możliwości przemieszczania się między miejscami bytowania, tarliskami, siedliskami stadiów juvenilnych. Budowle hydrotechniczne, w szczególności niewyposażone w przepławki, prowadzą do śmierci ryb i kręglustych spływających po turbinach elektrowni wodnych. Jednakże bez barier kierunkujących spływ ichtiofauny w dół cieków, zagrożenie spływu na turbiny jest również tam, gdzie przepławki już są wybudowane. Zagrożenie generują także nowe inwestycje w postaci niewłaściwie wykonywanych przepustów na ciekach, na przecięciu z remontowanymi drogami publicznymi i leśnymi. Ad 4. Pogłębianie rzek, usuwanie namulisk oraz ingerencja w naturalne procesy korytowe, w tym w naturalną dynamikę występowania rumoszu

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
				drzewnego, pod wpływem którego naturalnie powstaje zróżnicowanie koryta rzecznoego wpływa niekorzystnie na stan ochrony gatunku. Ad 5. Zagrożenie nieumyślnymi negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nierozpoznania znaczenia cieków dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku. Niepełna wiedza o występowaniu gatunku w obszarze powoduje brak możliwości pełnego zidentyfikowania zagrożeń.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych 2) J02.03 – regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	Ad 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, przekształcanie koryt rzecznych w ciekach oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla gatunku.
32.	1106 Łosoś atlantycki (<i>Salmo salar</i>)	1) K05.01 zmniejszenie płodności / depresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt 2) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 3) J02.02.05 - niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy 4) J03.02.01 – bariery dla migracji		Ad 1. Niska liczebność osobników i mało zróżnicowana struktura wiekowa populacji w rzekach Drawa, Płociczna i Cieszynka. Ad 2-4. Brak ciągłości ekologicznej cieków w obszarze, w szczególności istnienie barier na Płocicznej i Cieszynce uniemożliwia zasiedlenie wszystkich potencjalnych siedlisk gatunku w obszarze. Budowle hydrotechniczne, w szczególności niewyposażone w przepławki prowadzą do śmierci ryb spływających po turbinach elektrowni wodnych. Jednakże bez barier kierujących spływ ichtiofauny w dół cieków, zagrożenie spływu na turbiny jest również tam, gdzie przepławki już są wybudowane. Zagrożenie generują także nowe inwestycje w postaci niewłaściwie wykonywanych przepustów na ciekach, na przecięciu z remontowanymi drogami publicznymi i leśnymi.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) 2) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 3) F02 – rybołówstwo i zbieranie zasobów	Ad 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, przekształcanie koryt rzecznych, usuwanie rumoszu z cieków oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla gatunku. Ad 3. Kłusownictwo może stanowić zagrożenie dla gatunku.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			wodnych	
33.	1163 Głowacz białopłetwy (<i>Cottus gobio</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) J02.02.05 - niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy 3) J03.02.01 – bariery dla migracji 4) J02.02 – usuwanie osadów 5) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1-3. Brak ciągłości ekologicznej cieków w obszarze, w szczególności istnienie barier: przegród na częściowo już udrożnionej Korytnicy, progów na Cieszynce, progów na Szczucznej oraz innych jazów i przegród na pozostałych ciekach, powodujących fragmentację siedliska gatunku. Budowle hydrotechniczne, w szczególności niewyposażone w przepławki prowadzą do śmierci ryb spływających po turbinach elektrowni wodnych. Jednakże bez barier kierujących spływ ichtiofauny w dół cieków, zagrożenie spływu na turbiny jest również tam, gdzie przepławki już są wybudowane. Zagrożenie generują także nowe inwestycje w postaci niewłaściwie wykonywanych przepustów na ciekach, na przecięciu z remontowanymi drogami publicznymi i leśnymi. Ad 4. Pogłębianie rzek, usuwanie rumoszu oraz ingerencja w naturalne procesy korytowe, powodujące uproszczenie struktury koryta rzecznoego i pogorszenie stanu ochrony siedlisk gatunku. Ad 5. Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nierozpoznania znaczenia cieku dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) 2) J02.03 – regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	Ad 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla stanu ochrony gatunku.
34.	5339 Różanka (<i>Rhodeus amarus</i>)	1) J02.02 – usuwanie osadów 2) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1. Pogłębianie rzek, usuwanie namulisk oraz ingerencja w naturalne procesy korytowe, w tym w naturalną dynamikę występowania rumoszu drzewnego, powodujące uproszczenie struktury koryta rzecznoego i pogorszenie stanu ochrony siedlisk gatunku. Ad. 2. Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nierozpoznania znaczenia cieku dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych,	Ad 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, usuwanie namulisk w ciekach, zanieczyszczenie wód oraz zanik populacji małży w wyniku ewentualnego zanieczyszczenia wód mogą stanowić zagrożenie dla

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			morskich i słonawych) 2) J02.03 – regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych 3) F02.03 – wędkarstwo	gatunku. Ad 3. Nielegalne wykorzystywanie gatunku, jako żywca przy połowach wędkarskich może stanowić zagrożenie dla populacji gatunku.
35.	1149 Koza (<i>Cobitis taenia</i>)	1) J03.02 – antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk 2) J02.02.05 - niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy 3) J03.02.01 – bariery dla migracji 4) J02.02 – usuwanie osadów 5) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1-3. Brak ciągłości ekologicznej cieków w obszarze, w szczególności istnienie barier: przegród na częściowo już udrożnionej Korytnicy, progów na Cieszynce, progu na Szczucznej oraz innych jazów i przegród na pozostałych ciekach, powodujących fragmentację siedliska gatunku. Budowle hydrotechniczne, w szczególności niewyposażone w przepławki prowadzą do śmierci ryb spływających po turbinach elektrowni wodnych. Jednakże bez barier kierujących spływ ichtiofauny w dół cieków, zagrożenie spływu na turbiny jest również tam, gdzie przepławki już są wybudowane. Zagrożenie generują także nowe inwestycje w postaci niewłaściwie wykonywanych przepustów na ciekach, na przecięciu z remontowanymi drogami publicznymi i leśnymi. Ad 4. Pogłębianie rzek, usuwanie namulisk oraz ingerencja w naturalne procesy korytowe, w tym w naturalną dynamikę występowania rumoszu drzewnego, powodujące uproszczenie struktury koryta rzeczno i pogorszenie stanu ochrony siedlisk gatunku. Ad 5. Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nierozpoznania znaczenia cieku dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) 2) J02.03 – regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych 3) F02.03 – wędkarstwo 4) F0202.01 – zbieranie	Ad 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach, usuwanie namulisk w ciekach oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla gatunku. Ad 3-4. Nielegalne wykorzystywanie gatunku, jako żywca przy połowach wędkarskich może stanowić zagrożenie dla gatunku.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			przynęty	
36.	1145 Piskorz (<i>Misgurnus fossilis</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwala zidentyfikować zagrożeń.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) 2) J02.03 – regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	Ad 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach oraz zanieczyszczenie wód mogą stanowić zagrożenie dla gatunku.
37.	1014 Poczwarówka zwięziona (<i>Vertigo angustior</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) K02.03 - eutrofizacja (naturalna) 3) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 4) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów		Ad 1-2. Eutrofizacja siedliska gatunku prowadząca do sukcesji roślinnej, głównie drzew i krzewów oraz ekspansywnej roślinności zielnej (m.in. pokrzywy). Ad 3. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze uniemożliwiająca identyfikację głównych zagrożeń. Ad 4. Spadek poziomu wody w siedliskach gatunku spowodowany przez susze i brak opadów.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Ad 1-2. Zarośnięcie siedlisk lub zmiana stosunków wodnych w obrębie stanowisk.
38.	1016 Poczwarówka jajowata (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) K02.03 - eutrofizacja (naturalna) 3) U – nieznane zagrożenie lub nacisk 4) M01.02 – susze i		Ad 1-2. Eutrofizacja siedliska gatunku prowadząca do sukcesji roślinnej, głównie drzew i krzewów oraz ekspansywnej roślinności zielnej (m.in. pokrzywy zwyczajnej). Ad 3. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze uniemożliwiająca identyfikację głównych zagrożeń. Ad 4. Spadek poziomu wody w siedliskach gatunku spowodowany przez susze i brak opadów.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
		zmniejszenie opadów		
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Ad 1-2. Zarośnięcie siedlisk lub zmiana stosunków wodnych w obrębie stanowisk.
39.	1013 Poczwarówka Geyera (<i>Vertigo geyeri</i>)	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwalająca zidentyfikować zagrożeń.
			1) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 2) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Ad 1-2. Zarośnięcie siedlisk lub zmiany ich stosunków wodnych.
40.	1032 Skójką gruboskorupowa (<i>Unio crassus</i>)	1) J02.02 – usuwanie osadów 2) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1. Pogłębianie rzek, usuwanie rumoszu oraz ingerencja w naturalne procesy korytowe, powodujące uproszczenie struktury koryta rzeczno i pogorszenie stanu ochrony siedlisk gatunku. Ad 2. Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nierozpoznania znaczenia cieku dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			1) H01 – zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) 2) J02 – spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 3) F02.03 – wędkarstwo 4) G01.01.02 – niemotorowe sporty wodne 5) G05.01 – wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	Ad 1-2. Prace regulacyjne lub utrzymaniowe w ciekach oraz zanieczyszczenia wody – w szczególności azotanami . Ad 1, 3 i 5. Wydeptywanie dna przy wędkarstwie muchowym i zanieczyszczenie wody zanętami Ad 4 i 5. Wzrastająca ilość kajaków i skomasowanie ich na rzekach w sezonie letnim (okres ok. 2 miesięcy) może stwarzać zagrożenie dla biocenozy rzeki i siedlisk skójką gruboskorupowej <i>Unio crassus</i> oraz innych gatunków bentosowych. Zagrożenie stanowi wydeptywanie dna, zaśmiecanie miejsc w okolicy przenosek i wywrotek kajaków oraz nadmierna eksploatacja brzegów rzek w okolicach miejsc biwakowania turystów.
41.	1037 Trzepla zielona	1) J02.02 – usuwanie osadów		Ad 1. Pogłębianie rzek, usuwanie rumoszu oraz ingerencja w naturalne

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
	<i>(Ophiogomphus cecilia)</i>	2) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		procesy korytowe, powodujące uproszczenie struktury koryta rzeczno i pogorszenie stanu ochrony siedlisk gatunku. Ad 2, Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nierozpoznania znaczenia cieku dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			U – nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie stwierdzono dotychczas potencjalnych zagrożeń.
42.	1042 Zalotka większa <i>(Leucorrhinia pectoralis)</i>	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Zagrożenie negatywnymi oddziaływaniami w przypadku nierozpoznania znaczenia akwenu dla gatunku, w związku z niepełnym rozpoznaniem występowania gatunku.
			U – nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie stwierdzono dotychczas potencjalnych zagrożeń.
43.	1060 Czerwończyk nieparek <i>(Lycaena dispar)</i>	1) K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1. Pogarszanie się siedlisk gatunku na skutek sukcesji w wyniku zaprzestania użytkowania łąk i pastwisk. Ad 2. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku poza granicami Drawieńskiego Parku Narodowego uniemożliwiająca identyfikację głównych zagrożeń na tych stanowiskach. Nieznane przyczyny silnego spadku liczebności w obszarze.
			1) A03.03 – zaniechanie/brak koszenia 2) A04.03 – zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Ad 1-2. Niewłaściwe użytkowanie łąk oraz brak użytkowania powodujący ich zarastanie, mogą prowadzić do pogorszenia stanu ochrony gatunku.
44.	1084 Pachnica dębowa <i>(Osmoderma eremita)</i>	1) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 2) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1. Niedostatek w obszarze starych drzew z próchnowiskami, drzew osiagających wiek, w którym tworzą się próchnowiska oraz niedostatek mikrosiedlisk wykształcających się na drzewach starych, uszkodzonych i zamierających. Ad 2. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwala zidentyfikować zagrożeń.
			1) G05.06 chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych 2) B02.02 wycinka lasu 3) B02.04 usuwanie martwych i	Ad 1. Potencjalne ryzyko wycięcia drzew przydrożnych zasiedlonych oraz drzew stanowiących potencjalne siedlisko gatunku. Zagrożenie wiąże się przede wszystkim z budową i modernizacją dróg, jak również przycinaniem gałęzi i konarów, co może powodować likwidację stanowisk rozrodczych i miejsc żerowania larw, a przez to wpływać niekorzystnie na populację gatunku. Ad 2 i 3. Nieodpowiednia ochrona dobrze wykształconych siedlisk leśnych, zapewniających zróżnicowanie struktury wiekowej i przestrzennej

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis
		Istniejące	Potencjalne	
			umierających drzew	drzewostanów, w tym usuwanie starych, zamierających dziuplastych drzew może powodować pogorszenie stanu żerowisk oraz zmniejszanie się lub utratę potencjalnych miejsc bytowania i rozrodu gatunku.
45.	1088 Kozioróg dębosz (<i>Cerambyx cerdo</i>)	1) U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad 1. Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwala zidentyfikować zagrożeń.
		2) J03.01 – zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska		Ad 2. Niedostatek w obszarze starych drzew z próchnowiskami, drzew osiagających wiek, w którym tworzą się próchnowiska oraz niedostatek mikrosiedlisk wykształcających się na drzewach starych, uszkodzonych i zamierających.
			1) G05.06 chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych 2) B02.02 wycinka lasu 3) B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	Ad 1. Potencjalne ryzyko wycięcia drzew przydrożnych zasiedlonych oraz deficyt drzew do zasiedlenia. Zagrożenie wiąże się przede wszystkim z budową i modernizacją dróg, jak również przycinaniem gałęzi i konarów, co może powodować likwidację stanowisk rozrodczych i miejsc żerowania larw, a przez to wpływać niekorzystnie na populację gatunku. Ad 2 i 3. Nieodpowiednia ochrona dobrze wykształconych siedlisk leśnych, zapewniających różnicowanie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, w tym usuwanie starych, zamierających dziuplastych drzew może powodować pogorszenie stanu żerowisk oraz zmniejszanie się lub utratę potencjalnych miejsc bytowania i rozrodu gatunku.
46.	4056 Zatoczek łamliwy <i>Anisus vorticulus</i>	U – nieznane zagrożenie lub nacisk		Niepełna wiedza o rozmieszczeniu stanowisk gatunku w obszarze nie pozwala zidentyfikować zagrożeń.
			U – nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie stwierdzono dotychczas potencjalnych zagrożeń.